

1.uzdevums

Uzdevumā dotajai mākslīgajai valodai pamatā ir igauņu valoda. Saglabājot valodas gramatikas likumus, dažu vārdu tulkojumi tika mainīti.

Novērojumi:

Darb.vārda galotnes:

-n : 1.pers

-b : 3.pers

-de : nenoteiksme

Lietvārdu galotnes:

-na : viensk. nominatīvs

-st : viensk. akuzatīvs

-si : daudzsk. akuzatīvs

-sas : lokatīvs

1.jautājums

1. Völismeelena tääteb toimatusas.
B. Zinātnieks strādā rūpnīcā
2. Me kevetsan jõlgide sade masilest.
E. Es plānoju zīmēt šo lapseni
3. Neina telub rabest.
D. Meitene atceras cauni
4. Rabena teheb tade velvede.
A. Cauna grib viņu glābt
5. Tame jõlgib taedlest
F. Viņš zīmē ārzemnieku
6. Me velven taedlesi tahesas.
G. Es glābju ārzemniekus uzņēmumā
7. Tame mölateg sade völismeelest.
C. Viņš pacieš šo zinātnieku

2.jautājums

a) Neina velveb masilesi

Девушка спасает ос.

Meitene glābj lapsenes

b) Me tehen mōlatēde sade tahest

Я хочу терпеть это предприятие

Es gribu paciest šo uzņēmumu

3.jautājums

a) Ārzemnieks plāno strādāt

Таедлена kevetsab tāātede

b) Es atceros šo meiteni

Me telun sade neist

2.uzdevums

Uzdevumā tika izmantota foksu jeb meskvaku valoda, kura ir viena no Ziemeļamerikas pamatiedzīvotāju valodām. Tā pieder algonkinu valodu saimei, un tajā runā 200-300 cilvēku Aiovas, Oklahomas un Kanzasas štatos. Fox-1 (I) un Fox-2 (II) raksti vairs netiek izmantoti. Uzdevumā tie ir uzrādīti tādā formā, kādā tos pārraidīja amerikāņu pētnieks Vilards Volkers.

1.jautājums

- A. # ++ C' +++++ + +
- B. nyananwi
- C. neniwa
- D. # ++ # +++ 22 x
- E. kišeswa
- F. nepi
- G. 22 x ++ Q C' +++
- H. wtt·lww
- I. wltmw
- J. asawi
- K. nišwi
- L. šaka
- M. dk
- N. nakamowa
- O. nkm..w

2.jautājums

1) В письменности II отсутствует буква P. Этот звук можно передать только тогда, когда он находится в начале слога (перед гласной). В таких случаях P пропускается, а затем пишется гласный. Однако в слове wačipwawa звук P находится перед согласным звуком W. Поэтому слово невозможно записать письменностью II.

1) Rakstā II nav simbola skaņai P. Šo skaņu var pārraidīt tikai tajā gadījumā, ja tā atrodas zilbes sākumā (pirms patskaņa). Šājos gadījumos P tiek izlaists un pēc tam tiek pierakstīts patskanis. Taču vārdā wačipwawa skaņa P atrodas pirms līdzskaņa, tas ir, W. Tāpēc vārdu nevar pierakstīt rakstā II.

2) В письменности I отсутствует буква A. Этот звук можно передать только тогда, когда он находится после согласного звука: согласный пишется, а A пропускается. В слове asawī можно записать слог sa, но проблема заключается в первом слоге: первая буква - это A, перед которой нет согласного звука. Этот слог невозможно записать письменностью I.

2) Rakstā I nav simbola burtam A. Šo skaņu var pārraidīt tikai tajā gadījumā, ja tā atrodas pēc līdzskaņa: līdzskaņis tiek pierakstīts, bet A - izlaists. Vārdā asawi var pierakstīt zilbi sa, taču problēma ir pirmajā zilbē, kurā pirmais burts ir A - tas ir, patskanis bez līdzskaņa pirms tā. Šo zilbi nevar pierakstīt rakstā I.

3.uzdevums

1.jautājums:

1. hiwemupi	G. zars (= koka roka)
2. matxitini	H. ziema (= sala gadalaiks)
3. hunivake	F. bērns (= cilvēka mazulis)
4. viwa pixtxa	A. maza puķe (= puķe + mazs)
5. kamāvake	E. jaguāra mazulis
6. viwatini	B. pavasaris (= puķu gadalaiks)
7. mupi pixtxa	C. maza roka (roka + mazs)
8. kamā mupi	D. pieci jaguāri
(= jaguāru "roka", jeb piecinieks)

2.jautājums:

Koks = hiwe
Cilvēks = huni

Novērojumi:

- Ir 3 unikāli vārdi (katrs tiek izmantots tikai vienu reizi) : hiwe, matxi, huni.
- Apskatot visus uzdevumā dotus vārdus, var ieraudzīt, ka 2.jautājumā ir jātulko vārds "koks". Var pieņemt, ka atbildē ir vai nu saliktenis (piem., "zaru roka"), vai arī kāda dotā vārda daļa.
- Ja "koks" ir kāda vārda daļa, tad tas visticamāk ir saistīts tikai ar vārdu "zars" (= ir viens no 3 unikāliem vārdiem saliktenī "koka X"), vai ir arī saistīts ar vārdu "pavasaris" (piem., "koku gadalaiks") un tad tam jāatkārtojas vismaz 2 reizes.
- Līdzīgi var strādāt arī ar vārdu "cilvēks".
- Lai saprast, kā veidojas vārdu saliktenis "pieci jaguāri", ir jāpieņem, ka vārds "pieci" ir unikāls, vai arī ka ar kādu citu vārdu var apzīmēt gan vārdu "pieci", gan vismaz vēl vienu citu vārdu.
- Piezīme: ja risinājumā sanāk, ka parādas izņēmums, piem. apzīmētājs "mazs" atrodas vai nu pirms, vai nu pēc lietvārda, vajag pārbaudīt, vai ir citi risinājumi, kurā šādi izņēmumi neparādās.

4.uzdevums

1.jautājums

bumgu – будет убивать / slepkavos

yande – идёт / iet

bo:wu – будет умирать / mirs

yani – шёл / gāja

dawariyu – будет преследовать / sekos

barandjeŋge – стоит / stāv

2.jautājums

kritīs / будет падать – bumingu

rādīja / показывал – ņjumbayi

degs / будет гореть – mariyu

sēdēs / будет сидеть – ņjineyu

slepkavoja / убивал – bumi

dara / делает – ma:nde

sītīs / будет бить – bambawu

3.jautājums

lec - gundaniye

spēlēja - gembēŋi / gembeyi

mirst - bo:ŋge

darīja - ma:ni

notriec - yowanāŋge / yowanaye

Skaidrojums:

Vārdus “spēlēja” un “notriec” nevar viennozīmīgi pārtulkot uz dungidžavu valodu, jo ir zināma tikai vārdu **nākotnes forma ar galotnēm –yu / -wu**. Nākotnes formā vārda galotnes yu / wu ir atkarīgas tikai no patskaņa vārda celmā un nav atkarīgas no līdzskaņa vārda celmā (**ŋ vai y**):

-yu : pēc **e, i**

-wu : pēc **a, o**

Объяснение:

Слова «играл» и «сбивает» нельзя однозначно перевести, отталкиваясь только от будущей формы. Для этих слов даны только их формы **в будущем времени с окончаниями yu/wu**. В будущем времени выбор окончания –yu / -wu зависит только от гласной основы и не зависит от согласной основы (**ŋ или y**):

-yu : после **e, i**

-wu : после **a, o**

Darbības vārda forma / Форма глагола				
grupa / группа	-m-	-n-	-ŋ-	-y-
Pagātne / прошедшее время	-mi	-ni	-ŋi	-yi
Tagadne / настоящее время	-mbe	-nde	-ŋge	-ye
Nākotne / будущее время	-mgu	-ngu	-yu : pēc e, i -wu : pēc a, o	

5.uzdevums

Audio ieraksti:

https://drive.google.com/drive/folders/11qOM0ypRczjTSlAs9HKhtcd3fc2g0Cnt?usp=share_link

1.jautājums. Kādu saikni starp zīdaiņu raudāšanu un viņu vecāku dzimto valodu pamanīja pētnieki? Paskaidrojiet savu atbildi! **(4 punkti)**

Visvairāk bērna raudas ietekmē intonācijas (jeb tonālais, melodijas, prosodijas, u.t.t.) kontūrs tā vecāku runā.

Piemēram, franču valodas ierakstā dzirdam augšupejošu intonāciju tuvāk teikuma beigām, arī franču mazuļa raudās redzam pakāpeniskus frekvences (jeb toņa augstuma) palielinājumus ar straujākiem kritumiem starp tiem.

Vācu valodā ierakstā dzirdam biežāk uzsvaru* uz vārda pirmo zilbi, vai vismaz pirmo pusi. Tāpat arī vācu bērna raudās redzam izteiktāku kāpumu sākumā, un ilgāku pakāpenisku frekvences samazināšanos pēc tam.

Ķīniešu valodas ierakstā dzirdams liels tonālais diapazons, biežas intonācijas virziena maiņas (tas saistīts ar to, ka valodas toni ķīniešu valodā ir leksiski, t.i. maina vārda nozīmi, kā arī ar to, ka lielākā daļa vārdu ir īsi – sastāv no vienas zilbes), tāpēc arī tik liels frekvenču diapazons ķīniešu bērnu raudās.

2. jautājums. Noklausieties runas ierakstus sekojošās valodās: indonēziešu, zviedru un somu.

A. Nosakiet, kurā no šīm valodām vistīcāmāk runā zīdaiņa vecāki, kura raudāšanas spektrogramma ir dota zemāk!
zviedru – (2 punkti)

B. Aprakstiet, kā varētu izskatīties abas zīdaiņu raudāšanas spektrogrammas (bez amplitūdām) pārējām divām vecāku valodām! **(6 punkti)**

Indonēziešu bērnu raudām būs vislīdzenākā spektrogramma, tikai ar nelielām frekvences izmaiņām. Tas saistīts ar ierakstā dzirdamo šauru tonālo diapazonu.

Somu valoda ir līdzīga vācu valodai ar savu uzsvaru uz pirmo zilbi, turklāt tas ir vēl izteiktāks. Tāpēc gaidām somu bērnu raudu spektrogrammā ieraudzīt strauju un augstu frekvences kāpumu sākumā, kam sekos vidēji ilgš frekvences kritums.

***daudzās valodās uzsvars ir saistīts ar intonācijas kāpumu, tāpēc vērtējot šo uzdevuma novērojumi par intonāciju vai par uzvaru tika uzskatīti par vienlīdz pareiziem.**